

פרוטוקול מס' 235
מישיבת ועדת הפנים ואיכות הסביבה
מיום ו' ד' כסלו תשל"ז 26.11.76 שעה 8.30

נכחו:

חברי הוועדה:
י. ארידור - יו"ר
נ. אליעד
י. בארי
א. גיבלבר
מ. הכהן
א. ורדיגר
ב. מואב
ע. נוף
ב. צוקשט
י. תמיר

מוזמנים:
מ. וירשובסקי - אגוד משפטנים ברשויות המקומיות
ע. לפיד - אגוד משפטנים ברשויות המקומיות
ב. ערי - משרד הפנים
ת. רוה - משרד הפנים
ז. מליון - מרכז השלטון המקומי
ח. גיבשטיין - מרכז השלטון המקומי
מ. בנבנישתי - מרכז השלטון המקומי
א. מוניץ - מרכז השלטון המקומי

מזכיר הוועדה: י. ברזני

רש"מ: א. גוטמן

סדר היום: חוק התכנון והבניה (תיקון מס' 9) תשל"ו-1976

=====

477

(נתקם ביום 14.12.76)

היו"ר י. ארידור: אני פותח את הישיבה ומקדם בברכה את מר וירשובסקי.

1. חוק התכנון והבניה (תיקון מס' 9) תשל"ו - 1976

מ. וירשובסקי: אני מודה לוועדה, שניתנת ללי האפשרות להביע את דעתי, ולא כנציג השלטון המקומי ולא כנציג העירייה, אלא כיו"ר האיחוד של עורכי-הדין ברשויות המקומיות, אשר לנו יש ענין גדול בחקיקה הזאת, ובמדה רבה בתיקון הזה, המתחלק ל-2: א. לשעיפים המדברים על הגדלת הקנסות ויעול התביעה. אנחנו בהחלט תומכים בזה. יתכן, שאותם קנסות, שבקבעו לפי ההצעות עוד לפני שנתים, שוב לא מספיק גבוהים כדי להלחם באפן אפקטיבי בבניה בלתי חוקים. ב. סעיף 48(2) זה תיקון לשעיף 47, הנאמר צריך לייחס לו כמה דברים.

שמעתי, בישיבה הקודמת, בהקשבה רבה, את דברי מר שטרן, אשר אמר שהוא היה מוכן לקבל על עצמו את ביצוע חוק התכנון והבניה כלשונו, אילו הממשלה היתה נוהגת כך ומתקנת את הדברים הצריכים תיקון, כפי שהחוק מחייב.

חוק התכנון והבניה קבע מועדים ומתי צריכה להיות תכנית המיתאר מוכנה, וזה היה עוזר אם העיר היתה מכוסה בתכניות מיתאר מודרניות. אבל, החלל הקיים של תכניות, איננו מונע ביצוע החוק.

המחוקק אמר עוד בשנת 68, שבהעדר תכניות מיתאר, אפשר להכין תכניות מפורטות חדשות.

אני יכול לספר לכם, שהממשל המקומי המרכזי עובדים באיטיות מרובה, ולכן בגרמת שחבת. בתל-אביב, תכנית של שיכון לזוגות צעירים, כשהעירייה היתה מעונינת בביצוע מהיר של התכנית, והתכנית היתה שבעה חדשים מונחת בגלל אדמיניסטרציה שאינה עובדת לפי קצב בעיות הזמן.

נוצרת שחבת, שעל ידי פקידות יותר יעילה או מרובה יותר, אפשר לפתור אותה. צריך לשקול, אם כל דבר ההולך למחוז, אכן צריך ללכת למחוז. התכניות המאושרות ע"י הוועדה המקומית, מונחות לפעמים חדשים ארוכים עד שהן מתאשרות, ובוועדה המחוזית הן גם כן מונחות חדשים, עד שהן מתאשרות.

בישיבה הקדמת הזכירות את התחנה המרכזית החדשה בתל-אביב. כדוגמא, אני מביא את התחנה, שהתכנית להרחבתה עם התוספת של 46,000 מ' הוגשו לעירייה בשנת 1971. התכניות האלה היו מונחות בעירייה עד שנת 1975 בלי שהן אושרו. עד היום התכנית הזאת אינה מאושרת, ונת איננו דבר הנוגע לתיקונים שהזכיר אותם מר שטרן. עכזון בשנת 70 היתה הודעה, ידלפדו סוכם שהם יגישו תכנית לתיקון והרחבה. (היו"ר י. ארידור: הן אושרו בישיבה פנימית בלתי חוקית) הישיבה היתה חוקית, אבל מהלכה לא תספיק. התכנית האלה הובאו לעירייה ע"י מר פילץ, ומאז הן לא בדונו. התחנה אושרה בשנת 68 כחוק, אבל התחילו חריגות מעבר לתכנית המאושרת. התקיים דיון אצל י. רבינוביץ והדיון הביא לכך שיגישו תכניות יותר רחבות, וזם הוגש לוועדה המקומית. הוועדה המקומית לא דנה ולא אישרה אותן עד היום הזה.

אני רוצה להביא את זה, כאפשרות פעולה שלא נוצלה ע"י הרשות המקומית. לכן, דברי מר שטרן, שהקבלנים היו מוכנים לשמור על החוק בקפדנות לוא היו תכניות מיתאר והממשלה היתה עובדת - אין לזה על מה לשמוך, כי אפשר גם היום, לפי החוק, לפעול בצורה הרבה יותר מהירה. הענין של שחבת הוא לא מכח החוק, אלא מהממשל הלא תקין. זה בעיקר נוגע להורדת העומס, כדי שהוועדה תעסוק בנושאים גדולים ותכניות גדולות, ולא בפגירת מרפסת וכדומה.

אני חושב, שהחוק הזה ניתן לביצוע וצריך לבצעו, אלא צריך לייעל את המנגנונים במישור המקומי בחיי הציבור.
יש להדגיש, שמה שקורה הוא, שאין דחף גדול להסלים את הנקודה הזאת, מכיון שנוצרו היום נורמות של אי-ביצוע החוק כלשונו ואפשרות לחיות עם חוק שאיננו מתבצע, ולא נעשה כל מאמץ מצד השלטון המקומי ומצד משרד הפנים לייעל את המנגנון. אם אפשר להגיע למצב, שהכל בסדר, והכל נכנע - אז לא מחפשים את השיפורים בביצוע ובהפעלת החוק.

לכן, נוצרה מציאות, שגם האזרחים וגם מבצעי החוק, אבות העיר, בערים השונות, וגם משרדי הממשלה לא מרגישים את הצורך לשמור כל כך על החוק, כי בסופו של דבר אין סנקציה ופסיגמה של שלילה באי-ביצוע חוק הבניה וביצירת זוועות בניה ואקולוגיה.

יש נקודה חשובה בכך, שאזרחים שהאזרח הקטן יכול לפבול ולהשחק ע"י זה אם הוא צריך לקחת את הרשיון שלו דרך הוועדה המקומית ולהעביר לוועדה המחוזית, והוא סובל שבעה מדורי גיהינום. אבל, אם היום צמצמו את הרשיון מיד, כאשר המחוקק מחליט על כך - יוצרים עוול לצד השני, ואותו אזרח שיכול היה למחות על צפיפות ושימוש חורג, איננו יכול, כי יוצרים עובדה מוגמרת, ואז יכול להיווצר שמעמידים מוסד קרוב לביתו של אזרח, וזה אולי מפריע ופוגע בו, אך הוא איננו יכול להתנגד. היו תקלות בתל-אביב, כאשר מוסד שהעיריה היתה מעונינת בו, היה צריך לקבל שימוש חורג. העיריה רצה קדימה, והאזרחים הגישו צו מניעה, ובינתים התברר, שזכות יסודית של אזרח, שיוכל להתנגד לרשיון שניתן להקמת מוסד - נשללה ממנו.

כאשר אתם באים לשקול את הסחבת ומבינים למה הסחבת הזאת נוצרת, צריך לזכור שכתוצאה מעקיפת הפרוצדורה המתקבלת על הדעת - בפגעות זכויות אזרחים.

היום יש סעיף בחוק התכנון והבניה, סעיף 27 אשר נכנס ע"י המחוקק עוד בשנת 65. אנו רואים, שהמחוקק קבע, שעל הוועדה המקומית להבטיח את קיומן של הוראות חוק זה. זה דבר ברור. זה דבר שהוא קיים, אבל אין לו סנקציה. הרשויות המקומיות לא קיימו את סעיף 27 אלא להפך; הן חרגו ביוזעין מהנורמות, שקובע החוק. בשנת 67 אמר בית המשפט העליון, דברים שהיו לצערי נגד העיריה שלנו, "שלמרבית הצער דוקא מוסדות ציבוריים הצריכים לשמש מופת לאזרחים בשמירת חוקי המדינה, נוהגים כגרוועים באזרחים, ומשמשים דוגמא רעה להם".

כתוצאה ממשפט חריף זה, ומשפטים אחרים ברחובות ובעוד ערים, נולדה הצעה זו בסעיף 2(2) "א: (ב) חבר מוסד תכנון אשר ביוזעין הביע הסכמתו דרך הצבעה או בכל דרך אחרת להחלטה לתת היתר או אישור בניגוד לתכנית - למעט הקלה או שימוש חורג כדין - או החלטה לאשר תכנית בניגוד להוראות תכנית שכוחה יפה ממנה לפי חוק זה, דינו - מאסר שנה אחת או קנס עשרת אלפי לירות".

ז"א, חבר ועדה מקומית יכול לאשר הקלה כשזה נוגע לבניה או דברים אחרים הנמצאים במסגרת התכניות המאושרות. הוא יכול להמליץ על כל דבר, אך איננו יכול לעשות כן בניגוד לתכניות. חוק תכנון הבניה מדבר על תכניות הטענות אישור. היום, בוועדות המקומיות נותנים התרים על ימין ועל שמאל, בניגוד לתכניות הקיימות, ובנוסף לזה לא ממליצים להעביר את זה לוועדה המחוזית, אלא במפורש בניגוד לתכניות בנין ערים, יש פרוצדורות לשנות את התכניות האלה.

בתכניות אינן מתבצעות כפי שצריך, ואלה המופקדים לפי סעיף 27 וכתוצאה מכך נותנים רשיון בלתי חוקי, ואדם הבונה לפי רשיון בלתי חוקי עשוי להכנס לבית-סוהר - כאשר הרשיון ניתן לו ע"י הוועדה המקומית.

לכן, בא הסעיף הזה ואומר כך: אם יש חבר מוסד
תכנון, אשר ביודעין נותן את ההסכמה שלו לתת רשיון בלתי חוקי -
הוא יועמד לדין, ז"א אם הוא אישית נותן את הרשיון והוא אשם.
אצלנו, אם מישהו לא מסכים להחלטה מסוימת - שמו
נרשם. בוועדת-משנה יושבים בשך הכל שמונה חברים, אם יש קוורום
מלא. זה לא כל כך מסובך, להוסיף בפרוטוקול את השמות של מי
שהתנגדו.

הסעיף הזה מצומצם לגבי אותו חבר ועדה, אשר
ביודעין עושה מה שהוא עושה.

משנת 75 יש חובה חוקית, שעו"ד של אותה עיריה
יהיה מוזמן לישיבות הוועדה והוא מופיע ומביע את דעתו. עכשו, לפי
תקנות התכנון והבניה, חייבים גם לרשום את חוות-דעתו של היועץ
המשפטי. כך, שאי אפשר להגיד שישבה ועדה מחושרת יעוץ משפטי,
והחליטה על איזה שהוא מעשה שהוא בלתי חוקי, מכיון שיושב יועץ
משפטי והוא מביע את דעתו. כך שהענין של "ביודעין" הוא דבר מחושב
ומתוכנן.

ב.צ.קשת: ז"א, שאם רוב חברי הוועדה לא מקבלים את דעת
היועץ המשפטי, עליהם ללכת לבית-טוהר.

מ.וירשובסקי: מה ז"א הוא הולך לבית-טוהר? בניה, יש חוות-
דעת לחברי הוועדה חולקים עליה, ומתברר שהיא לא
נכונה, אז התביעה הכללית אשר תקבל את החומר, תבדוק את חוות-
הדעת ואת דעות חברי הוועדה, ותגיע למסקנה שחוות-הדעת של היועץ
המשפטי לא נכונה, אז ממילא אין משפט.

ב.צ.קשת: חבר מוסד כזה, יחשוב בכל פעם, שאם חות-הדעת
של היועץ המשפטי שונה מדעתו, הוא יצטרך לקחת
עורכי-דין כדי לדעת דעתו של מי נכונה?

י. תמיר: בעיריה פמוכה, בסמכות ועדה מקומית נתנו לחבר
המקורב לרשות המקומית, לבנות 17% מעל למותר.
העו"ד של אותה עיריה הזהיר, שעוברים על החוק, אבל רוב חברי
העיריה נתנו לו את הרשיון, למרות האזהרה של העו"ד. מה קורה במקרה
כזה?

ב.צ.קשת: זה מקרה קלאסי של שחיתות ציבורית. על כך צריך
להסיק מסקנות. אבל, אנחנו מדברים על חוות-דעת.
בניה, עיריה שבראשה עומד משפטן, וליועץ המשפטי יש דעה מנוגדת
לזו של ראש העיריה, וחבר וועדה מקבל את דעתו של חבר הוועדה
שהוא משפטן ולא את דעת היועץ המשפטי, ואחר כך מתברר, שהיועץ
המשפטי צדק.

היו"ר י. ארידור: אם יש שתי דעות של משפטנים, קשה להאשים את
חבר הוועדה שזה "ביודעין".

מ.וירשובסקי: לא בלב קל אני תומך בחוק הזה, כי אני מאמין
בעצמאותו של השלטון המקומי. בכל אופן הבעיה
כמעט ולא מתעוררת, כי כלם אומרים: "אנחנו יודעים שזה בלתי חוקי,
ואנחנו לוקחים על עצמנו את האחריות הציבורית".

כאשר יש סעיף 27 המחייב את הוועדה המקומית
ואת העיריה לשמור על החוק - ואני יכול להראות לכם, שמשנת 71/72
ישיבה אחרי ישיבה אנלי ממלא-פרוטוקולים וכותב לוועדה שהחלטה זאת
וזאת בלתי חוקית, ושוב ושוב, ושום דבר לא נעשה, וחברי ועדה
אינם מסתירים שזה בלתי חוקי.

בממשלה יש יועץ משפטי, וכשהוא נותן חות-דעת, אם היא טובה או לא - חוות הדעת הזאת מחייבת את הממשלה.

היו"ר י. ארידור: היא לא מחייבת. אבל, אני לא זוכר, שהממשלה פטתה מחוות-דעת של היועץ המשפטי. היא מחייבת מבחינת העמדה למשפט פלילי, כי בזה יש לו מעמד אקזקוטיבי.

מ. וירשובסקי: שאלו מה יקרה כאשר תהיה פתירה בין חות-דעת של חבר ועדה שהוא במקרה עו"ד לבין חות דעת היועץ המשפטי של העיריה. לדבר הזה אין סוף. אם יצטרכו להתוכח על חוות-דעת משפטיות, אין לזה סוף. בעיה כזאת, למעשה, כמעט לא קורית.

הבעיות לא מסובכות; כתוב, שפטיה ניכרת צריך להעביר למחוז. הבעיה היא לא של חילוקי דעות אם משהו חוקי או לא, אלא אם זה ביודעין או לא.

האנשים אומרים שהם לא רוצים לגרום עוול לאדם ע"י זה שיעבירו את זה למחוז, והם מאשרים את זה מיד. אם הבקשה המתבקשת, חורגת מתכנית בנין ערים - אין קושי לשנות את התכנית הקיימת של בנין ערים. חלק גדול מהתכניות הקיימות הן עתיקות-ימים ואינן מתאימות. אבל, לשם תיקון התכנית, מספיק ועדה מקומית וועדה מחוזית.

הצענו לפני 5-6 שנים לשנות את תכנית המיתאר, כי אם הציבור אינו יכול לעמוד בצפיפות - שיגישו הצה לשינוי תכנית.

א. גיבלבר: אם הרשות המקומית יכולה לשנות תכנית מיתאר, לא ברור לי מה הקשיים כאן.

ב.צ. קשת: כתוב כאן "הביע הסכמתו דרך הצבעה או בכל דרך אחרת". מה זה "בכל דרך אחרת"?

מ. וירשובסקי: אני היתי מציע שתבקש פרוש מוסמך ממנכ"ס החוק. אם חבר מוסד תכנון, זה גם ראש העיריה, ובניית שהוא לא בדרך של הצבעה אלא ישר חתם ואישר - זאת דרך אחרת. אבל, אני מציע לבקש הסבר מר שפט.

"ביודעין" זאת מכה המלווה את העיר בצורה חמורה. לכן, הסעיף הזה הוא הפתרון היחיד מבחינת החוק כדי להגיע לכך, שאותה פיסקה של בית-המשפט תהיה נחלת העבר, ולא תמשיך ללוות אותנו. זה צריך להיות הדחף של הוועדה לאשר את הסעיף הזה, כי הוא חיובי מאד, כי לא קל להעמיד אזרח על בניה בלתי חוקית, כאשר אני יודע שאותו מוסד שאישר את התכנית נותן אישור בלתי חוקי.

השופט יכול לתת קנסות במוכים מזה. מצד שני, יש בניות בהקף אדיר כל כך במדינת ישראל, שהשכומים הנדרשים כאן, גם אם השופט יתן את המקסימום הם כאלה, שלא היתי חושב על המעטת הקנסות. היתי משאיר את הקנסות לפחות בגובה הזה.

נשאלה שאלה: לא נעברה עוד עבירה - אין עושים אמצעי מנע? אני רוצה לתת דוגמא: יש הרבה מאד בניה בערים כמו בתל-אביב והשביבה - לא בירושלים - שמתחילים את הבניה הבלתי חוקית ביום ששי אחרי הפסקת העבודה, עובדים במשך כל השבת בקדחתנות, וביום ראשון בבקר המבנה מאוכלס, ואז להוציא את האנשים, זה קריעת ים סוף. פעמים רבות, אנשים אומרים בבית המשפט: "למה לא הפסקתם את הבניה שלנו בזמן? עכשו אנחנו כבר גרים כאן".

הדבר הזה בא לאפשר לשלטונות לפנות לבית המשפט ולהגיד: "באזור זה וזה מתארגנים לבניה, יש שקי זיפזף ואנשים חופרים... אל תחכו שיבנו". זה ענין של פניה לבית המשפט, כדי להגיד שיש הוכחות שמתכוונים לבנות בניה בלתי חוקית. זה יכול למנוע הרבה כאב-לב אחר כך.

לכן, אני מציע, שסעיף 206 יכנוב לשפר החוקים להפעלת חוק התכנון והבניה.

אני חושב, שההבחנה הזאת בין שטיה ניכרת ללא שטיה ניכרת, יצרה פירבול, לא דוקא לטובת המדנה, אלא לפירבול בבתי-המשפט. היום, מה שנקרא שטיה ניכרת, אין לו ביטוי בשום מקום בעולם. עבירה גדולה כעבירה קטנה, צריכה להיות נדונה בבית-משפט. עבירה קטנה יכולה לגרום נזק לאזרחים לא פחות מעבירה גדולה. לכן, ההבחנה הזאת אין לה טעם, ואין צורך לקיים אותה בספר החוקים.

אנו עדים, לצערי, לאי-ביצוע חוק התכנון והבניה יתכן שכדאי לוועדה הזאת פעם לקיים דיון יסודי האם המתקנות של חוק התכנון והבניה כפי שהוא קיים היום במדינת ישראל, היא המתקנות הרצויה. אבל, כל זמן שהחוק הזה קיים, צריך להקפיד, כי אחרת אין טעם במשפט ואין טעם בחוק. כל זמן שקיים חוק, והוא יום יום אינו מתבצע בשני מישורים: א. יש צווי הריסה שאינם מתבצעים; ב. יש החלטות בלתי חוקיות ע"י מי שצריכים לקיים את החוק. אלה יוצרים מצב קלוקל.

אני מודה לוועדה, ואגיש תזכיר בכתב, מפורט יותר גם על הסעיפים השונים הנוספים.

שני הסעיפים העיקריים הם 48.ב ו-206, ואני תומך בזה שצריך להגדיל את הקנסות בהתאם לרוח הזמן.

י. תמיר : אני מתיחס לסעיף 3(1) ו-3(2). בעולם הרחב אין

ביתנים אישורים לשינויים פנימיים, כגון הריסת קיר והזזת דלת. בכמה מדינות אירופה יש תקנות, שהקבלן חייב לבנות לפי התכנית הקיימת ואסור לו להרשות לדיירים לעשות שינוי טרם הכנסם, והבנין נמסר להם בצורתו המקורית.

העם היהודי איננו בנוי לסדרים כאלה. אנחנו מדברים עכשו על שטיה. אנחנו אומרים, שבתוך בנין, בגלל האופי המיוחד שלנו, איננו שמים לב לשינויים הפנימיים ובלבד שהחזות החיצונית תהיה כפי שהיא מאושרת בחוק.

האם אפשר ליישב את הנאמר בסעיף 3 ולנסח כך שהכוונה היא לשטיה מהתר התכנית לחזות החיצונית? אם יש תכנית המבטיחה את החזות החיצונית - מה אכפת לנו אם האיש עושה את האמבטיה בכיוון זה או אחר, או מזיז דלת בתוך הדירה לקיר אחר?

נ. אליעד : מר וירשובסקי, אתה אמרת דבר חשוב, ובצדק,

שצריך לבדוק את חוק התכנון והבניה, אולי קשיחותו גורמת לדברים שיש למנוע אותם. אבל, כל עוד החוק קיים - צריך לקיימו.

שאלתי היא, האם הוקמה ועדה, האם יש לנו מידע מוסמך של איזה שהיא ועדה שבדקה את הדבר? אינני מתעלם מכך, שיש עבירות על החוק. האם ועדה כל שהיא בדקה כמה מקרים היו בארץ? צריך שתהיה ועדה אשר תבדוק מה הן השבנות. אולי השבנות הן בגלל חוק התכנון והבניה, ואז במקום לחוקק חוק נגד נבחרת הציבור ולהעמיד עליהם "גליוטינה" שהם עוברים עבירות - יחוקקו את החוק כך שלא יהיה בחוץ בזה.

אם אתה מדבר על אלפי צוויים, שאין מבצעים אותם, ואלפי מקרים של הצבעות בניגוד לחוק - שמא אלה גזרות שהציבור לא יכול לעמוד בהן? אם אין רוב חברי הוועדה מצביע בעד זה - כל ההצבעה אינה קימת. קשה לי להאמין, שגם החלטה שלא נתקבלה בניגוד לחוק, אלא אחד החליט להצביע נגד החוק - קשה לי להאמין, שהכוונה היא להעמיד אותו חבר לדין, למרות שדעתו לא נתקבלה. אם רוב חברי הוועדה החליטו בניגוד לחוק - יש כאן שחיתות. אם יש כאן שחיתות - למה לא מפזרים את המועצה? אז יוודע בציבור, שהנבחרים מצביעים מתוך שחיתות ואינם ראויים לאמון.

אם המסקנה תהיה שזאת לא שחיתות, אלא יש בעיות שצריך לתקן אותן - למה לא לתקן את החוק?

ב. מואב : אני מחזיק הרצאה שעומד לשאת מר א. גריפל. מר גריפל עומד בראש ועדת התכנון המקומית. הוא, כמובן, לא מברך את מר וירשובסקי ואת המערכת המשפטית, אלא מברך את כל האחרים שעזרו במינהל. הוא מביא נתונים: כ-6,000 אישורים לבקשות נעשו במשך שלוש שנים של הקדנציה הזאת של העיריה. מר וירשובסקי אמר כיצד הלא מתריע בכלישיבה על אישורים בלתי חוקיים. היתרי רוצה לשמוע, מתוך 6,000 אישורים אלה, כמה אישורים ניתנו בניגוד לחוק?

בחלק מהמקרים, האישורים ניתנים לאחר שהדברים בוצעו בשטח. מה יהיה הדין במקרה זה? עומדים כאן אנשים, שנבחרו לרשות העיר ולמועצת העיר, והם צריכים להחליט אם לאשר או לא לאשר חריגה שכבר בוצעה בשטח. האם מהמקרים שמר וירשובסקי צייט, מדובר על מקרים שכבר בוצעו בשטח או חריגות לעתיד?

א. גבלבר : האם מר וירשובסקי לא חושב שיש בזה השלטת היועץ המשפטי על הוועדה המקומית, ואז אין לה כמעט מה לעשות? ב. אם מדובר בבית ציבורי של התאחדות עולים, ושם נציגי כל המפלגות יצביעו ויחליטו בעד אישור הקמת הבית הזה. כלם יחליטו יחד עם היועץ המשפטי. מדוע הוא היחיד שאין נגדו פנקציות? מדוע רק נגד הנבחרים יש פנקציות? מדוע הפנקציה לא חלה על היועץ המשפטי?

י. בארי : בחוק התכנון והבניה, שחוקק ב-1965 נעשתה הבחנה בין פטיה לבין פטיה ניכרת. מה היה המניע לעשיית ההבחנה אז? אם היום נקבל את הנימוקים שיש לבטל את ההבחנה, אולי בכל זאת יש מקום לעשות קווליפיקציה אחרת כל שהיא. לפחות מהאספקט ההגייוני, אדם מהשורה סובר, שיש לעשות הבחנות מסוימות בין פטיות לתכניות לבין פטיות לאדן החלון. האם זה רק ענין לעונש או גם לענין האחריות נעשית כאן ההבחנה?

אם לא במישרין, אז בעקיפין, הייתם מעורבים בעיבוד ההצעות. האם הכוונה בפעיף (2) המוצע, ז"א פעיף 1.א48 לחוק העיקרי, האם הכוונה היא רק לחבר מועצה אם החלטה מתקבלת, האם אין הכוונה גם אם הוא נותן יד להחלטה שהיא בניגוד לחוק גם אם הוא נשאר במיעוט וההחלטה לא מתקבלת?

ב. צ. קשת : שאלה לדברי הסבר: דברי ההסבר לפעיף 2 פיסקה שניה בפרק האחרון, נאמר: "הוראת עונשין זאת תחול רק אם היה ברור למוסדות התכנון... לפחות במקרה של מועצת עיריה שמספר תושביה למעלה מחמשים אלף תושבים". מה קורה ומה גורל מקום שהוא קטן ומספר תושביו קטן מחמשים אלף? כאן הסכנה יותר גדולה.

מ. וירשובסקי : ח"כ י. תמיר שאל שאלה חשובה לענין של פטיה ניכרת. אני חושב, שתקנות התכנון והבניה והפרוט שלפיהם צריך להגיש דברים לאישור, הם קיצוניים במדינת ישראל. אבל, אין כל שבה, שבמסגרת חוק התכנון והבניה לאבזתנדג מסגרת הדבה היותר כלליות לדרכי אישור של תכניות. המחוקק הארצי, משרד הפנים והמועצה הארצית לתכנון ובניה, קובעים פרטים כמה צריכה להיות יציאה בחנות, איפה צריך להיות חלון ואיפה הדלת. יתכן מאד, שהגיע הזמן, שהתכניות במדינת ישראל תהינה הרבה יותר פשוטות ואלמנטריות, וישאירו דתרללסקולל דעת גם לוועדה המקומית וגם לבונים עצמם להחליט. אז דרכי האישור תהינה יותר אלמנטריות וקלות.

לכן, אני חושב שצריכים ללכת בכוון זה, ובשביל זה לא צריך בשינויים גדולים בחקיקה.

הענין הוא, שלמעשה אינני יודע מה חשבו בשנת 59 עד 65, למה עשו את ההבחנה של פטירה ניכרת או רגילה. לצד לשבחין בין עונש כבד לעונש קל. היום, רוב העבירות הן בפטירה ניכרת, ולא שמים לב להבחנה בכלל. לכן, היה צריך להשאיר את שיקול-הדעת לשופט, וזה בסך הכל מתבטא בענישה. לכן, אני חושב, שאפשר לעשות את ההבחנה הזאת.

אני מסכים עם ח"כ תמיר, שכדאי לחשוב לתת יותר חופשיות גם לוועדה המקומית וגם לבונים, עם מיגבלות מסוימות.

לח"כ אליעד, עלי לאמר: כאשר אין מוטיבציה לשמור על הדברים האלה, אז נוצרת מציאות מסוימת, ואף אחד לא עושה דבר. אם הגענו לנורמה, שאנשים מתיחסים לצו הריסה כמו לקנס חניה ושום דבר לא נעשה - אני לא אומר, שהציבור לא יכול לעמוד בזה, אלא הממשל איננו מעוניין לבצע את זה. אני חושב, שאין כל סבה לא לקיים את החוק ע"י אמצעים אדמיניסטרטיביים שיקלו על החיים. הכל נתון בוועדה המקומית. יעשו תכניות מודרניות יותר - תהיה פחות עבריות ויטפלו בעבריות רצינית בצורה הקשוחה ביותר. כבר נעשו בתל-אביב ובעיריות אחרות חנינות לא פעם על עבירות קשות.

אפשר לתקן את זה ע"י תכניות בנין ערים. מי יתקע כף, שתכניות חדשות תהינה טובות יותר?

אינני יודע כמה מתוך 6,000 האישורים הם בלתי חוקיים. אני יודע, שבמשך 8-6 שנים נעשית עבודה פיזיפית. אנחנו אומרים את זה בתוך הישיבה, אחרי הישיבה, ואנחנו כותבים פרוטוקולים ואומרים שהחלטות האלה ואלה בפרוטוקול זה וזה הן לא חוקיות. אנחנו יושבים בישיבה ומודדים במקום אם זה חוקי או לא חוקי, לפעמים הבעיה קשה ומבקשים לדחות את הענין כדי לבדוק.

לא מדובר על שחיתות, אלא יש גישה האומרת: אנחנו נבחרנו - האחריות עלינו. "אני יועץ משפטי של העיריה, ואני חייב לאמר להם את החוק, והם שומעים, וזה נרשם. מצד שני, אם אני לא אומר להם - אני חושב, שגם היועץ המשפטי צריך להעבש. צריך לדעת, שיש אחריות פלילית. זה צריך לחול גם על היועץ המשפטי בעיריות.

אני אומר: אתם רוצים לבנות מגדל איפל בכיכר המדינה - תפקידו את התכנית ותעבירו לוועדה המחוזית. אם הם מעבירים למחוז - אין שום עבירה. אם אפשר לתת משהו בדרך של הקלה - צריך לתת את זה. אבל, הם אומרים: "ללכת למחוז עם הדבר הזה? ניתן את הרשיון, כדי שזה לא יקח הרבה זמן". המהנדס החותם על זה, עובר עבירה. יש דברים, שצריכים להעביר למחוז, אבל חברי הוועדה אומרים "אצה לנו הדרך" והם לא מעבירים את זה למחוז.

יש כלים לפיקוח על היועץ המשפטי של הרשות המקומית. יש לזה יועץ משפטי של הממשלה, ויש גם אפשרות להעניף אותו מהעיריה.

אני חושב, שעוול עושים היום במדינה, שלרשות המקומית הקטנה ביותר אין יועץ משפטי.

היו"ר י. ארידור: יש שמכות לשר הפנים לצוות שיהיה לרשות המקומית יועץ משפטי.

מ.וירשובסקי: אני תפילה זכה, שמשרד פנים יבצע זאת. אני חושב, שבכל מועצה מקומית צריך להיות יועץ משפטי, והוא צריך לשבת בוועדה. אבל, אם יש מקום, שאין בו יועץ משפטי בוועדה - יכול להיות שהסעיף לא אופרטיבי, כי האנשים

לא ידעו אם זה חוקי או לא. לכן, המחוקק אומר "ביודעין".
היתי בהחלט חושב, שצריכים לדאוג לכן, שבכל ישיבה של ועדה
מקומית יהיה עו"ד. הסכומים ותקף הזכות, גם במקומות קטנים, הם
סכומים גדולים. היום המצב הוא, שמדברים לא פעם בזכויות,
שמחירן גבוה מאד גם ברשות מקומית קטנה.

לח"כ בארי: אינני יודע מה היו השבות לענין הסטייה
הניכרת. אפשר להגיע לפישוט ע"י תכניות מודרניות, וזה יקטין גם
את העבריות וגם את צווי ההריסה. יחד עם זה, גם אם התכניה
תהיה מותאמת, צריך להיות השוט במקרה שפקיד של מוסד תכנון עשה
ביודעין את העבירה.

בשנת 1976, אחת עשרה שנה אחרי כניסתו של החוק לתקף,
ואחת-עשרה שנה של נסיון מר, החוק לא מתבצע ומהווה בזיון למדינה.
לכן, הפתרון הטוב ביותר הוא להקטין את העבריות.

היתה שאלה לענין זה, שחבר רשות מצביע הצבעה לא
בהתאם לחוק, וההצעה נפלה - האם אמנם הוא נחשב לעובר עבירה.
לא חשבתי על זה, ואתיחס לזה בתזכיר שאגיש לכם.

הדרך המתבקשת ע"י ח"כ אליעד וח"כ בארי, היא חשובה,
ויש להשקיע בזה מחשבה.

אנחנו מדינת חוק, ולכן צריך לדאוג שישמרו על
החוק. קראתי את החוק של הכנסת - "תקנון המועצה", אשר הוועדה
הנכבדה הזאת כפתה על העיריות. אני חושב, שאתם יודתם שם לפרטי
הפרטים. המועצה חיבת להתכנס בתאריכים אלה ואלה, בשעות אלה
ואלה, ואין להם מירוח תכנון. התקנון הזה כולל באזיקים את
העיריה לנהל את עניניה, אפילו לא בתנאים של חברה בע"מ.

אם אתם הולכים בדרך הזאת, שאפשר להכתיב למועצה
להתכנס ביום חמשי הראשון של כל חודש וכו' - אתם בהחלט יכולים
גם להגיד לחבר ועדה, שהוא פוטה מהחוק ביודעין - שהוא צפוי
למשפט פלילי.

אני רואה את הפעלת חוק התכנון והבניה, שהוא מופעל
רע מאד, שזה בנפשונו. אני מקווה, שיימצא הפתרון בסעיף זה עם
תיקונים מסוימים, שאני מקבל אותם. אני מקווה, שתאפשרו לבצע את
החוק כלשונו, או תשנו אותו שיהיה שונה לחלוטין. אבל, אם לא
נשנה - בעוד חמש שנים אי אפשר יהיה לחיות במצב זה בכלל.

ג. אליעד: גאם אי-אפשר, בתוך החוק של התכנון והבניה, ליצור
מירוח כזה של פטיות בענין מקרים של שחבת וכו',
דברים שמדברים על צרכים ומקרים, ולכתוב כך שהוא עושה את זה
בשיקול-דעת ציבורי, ז"א במירוח זה יוכלו לעשות דברים לפי
שיקול-דעת ציבורי שביד.

מ. וירשובסקי: אפשר להגיד הרבה דברים. בתכניות אנו כללנו את
המרפשות. אפשר ללכת בענינים אלה כמה שיותר,
וצריך לעשות את זה. יש כלים כדי להקטין את העבריות ע"י התאמה
למצב ולצרכים של היום, ולא עושים את זה, כי אין צורך, מכיון
שעוברים על החוק.

ג. אליעד: אם יש כלים, שאפשר באמצעותם לתקן את המצב, ולא
עושים את זה, כי קל יותר לעבור על החוק - אז ניתן
את הכליפ ויעשו משהו בענין זה. הלא זה חמור מאד.

מ. וירשובסקי: הכלים ישנם. אמרתי, שאין מוטיבציה לרוץ עם התיקונים של תכניות בנין ערים, כי נגד עבריות אין סנקציה. אם אני מביא תכניות כלליות לנושא מסוים, כמו מרפסות, זה לוקח 6-8 חדשים. אבל, מכיון שאישרתי את כל תכניות המרפסות בבת אחת, אז כל ענין המרפסות לא חייב לבוא לוועדה המחוזית. מתחילים ללכת בדרך זאת. אבל, המצב הוא, שלא שינו את התכניות, כי היה קל ללכת בדרך הזאת.

היו"ר י. ארידור: אני מודה למר וירשובסקי, ואני מקווה שיגיש את התזכיר, וכן אם יש דברים לגבי חוק התכנון והבניה, שאינם מוזכרים בסעיף 9.

בדיון שלנו עסקנו בסעיף 2(2). האם יש הערות, לתיקון, מצד היועצים המשפטיים של משרד הפנים ביחס לתיקון בסעיף 2(2)?
בסעיף 2(4) שינינו את הקנסות ל-25,000 ל"י.

ב. יערי: ח"כ קשת שאל לענין "בדרך של הצבעה או בכל דרך אחרת". כל דרך אחרת - הכוונה היתה להחלטות המתקבלות פה אחד, ואז פורמלית לא נערכת הצבעה. כמו כן, לפי תקנות התכנון והבניה, במקרים מסוימים, יו"ר הוועדה והמהנדס יכולים לתת התר, ואז אין הצבעה, אלא יש החלטה של יו"ר הוועדה והמהנדס המקומי. לשני דברים אלה התכוונו במלים "בכל דרך אחרת".

לגבי השאלה, שהתעוררה כאן, אני מוכרח לאמר, שהחלטת מיעוט, גם כן חל עליה הסעיף הזה.

היו"ר י. ארידור: מדוע לא הוצע כאן, שזה יחול גם על חברי אחרים, ז"א לא רק חברי מוסד התכנון, אלא אנשים אשר משתתפים בישיבות מוסד התכנון, כגון היועץ המשפטי, או למשל מהנדס אשר משתתף בישיבה. אדם המשתתף בישיבות מוסד תכנון. היתי מגדיר את זה: "אדם המשתתף בישיבות מוסד תכנון".

ת. רווה: אתה לא תוכל להטיל אחריות פלילית על מזכיר.

היו"ר י. ארידור: למה לא יחול גם על מזכיר? אם מזכיר מסייע - מדוע זה לא יחול עליו?

ת. רווה: לדעתי, זה צריך לחול על כל מי שיש לו פונקציה בקבלת החלטות.

א. מוניץ: "בכל דרך אחרת", הכוונה היתה, שהיו"ר מוציא התר בניגוד לפורום. זה יכול להיות, כשהוא מצביע כדי להעביר החלטה בניגוד לחוק בכל צורה שהיא.

ת. רווה: פר שפט אמר, שיש מקומות בהם לא מביאים כל דבר להצבעה פורמלית, אלא מעבירים את החלטה פה אחד ולא נערכת למעשה הצבעה.

נ. אליעד: אז צריך להעמיד את כל חברי המועצה לדין פלילי.

מ. בנבנישתי: אני חושב, שיש כאן טעות יסדית בחיפוש אחרי האשם. היתי מבין לוא היו אומרים, שיו"ר הוועדה המקומית החותם על ההתר, הוא עושה את זה ביודעים והנא אשם. הלא תוך כדי הישיבה, אחד אומר כך ואחד אומר אחרת, ומחליטים החלטה, הרי החלטה זה עדיין לא ההתר. ההתר אשר מוציאים לפי החלטה, זו העבירה.

אני אולי מכביד על עצמי, כי אני חותם על ההתר. אבל, מה אשמים אחד-עשר חברי מועצה היושבים וצריכים לשקול אם ההחלטה שלהם חוקית או לא חוקית, והיועץ המשפטי בעצמו לא יודע באותו שלב אם זה חוקי או לא, וצריך לבדוק את זה חדשים.
אני חושב, שהתוצאה של הדבר הזה היא פשוטה - לא יפעילו את החוק הזה.

אם אתם אומרים "חבר מוסד תכנון" - אתם לוקחים 11 חברי מועצה המתכנסים פעם בשבועיים, ואין להם מושג. חברי מועצה באים לישיבה, רואים פרוטוקול ומחליטים.

אם המבצע, יו"ר הוועדה, שהוא מדפיס את הסופסוף יחד עם המהנדס, יודע שהוא עובר עבירה, או בדרך של אישור או בכל דרך אחרת - אז אני יודע אם אני עובר עבירה.

אשר למונח "ביודעין" - אי אפשר להוכיח דבר כזה. כאשר אומרים "ביודעין", זה סתם דיבור שרק. אי אפשר לדעת מה זה "ביודעין". אתה נותן ליועץ המשפטי את השוט, והיועץ המשפטי, עם כל הכבוד, אבל במערכת שלנו גם היועץ המשפטי הוא אישיות פוליטית, ואז מבחינה ארגונית סטרטגית אסור שיהיה מצב שאדם אשר בא לישיבה כזאת לא יפתח את הפה, כי הוא מועד מראש.

לכן, אני אומר, שרק מי שחותם על המסמך, הוא צריך לדעת שהוא עלול ללכת למאסר, אם הוא עובר עברה.

ע. נוף : מה שאתה מציע הוא, שתהיה החלטה של הוועדה, ואז האיש החותם יגיד שהוא לא חותם, כי זה לא חוקי.

היו"ר י. ארידור : הנקודה, שהעלה מר בנבנישתי, חשובה, וניתן עליה את הדעת.

מ. בנבנישתי : הבעיה היא לא ההתר הפורמלי, אלא אי-אכיפת החוק, בניגוד להתר. אפשר לחייב את המוציאים לפועל את חוק התכנון והבניה, שחייבים להודיע את שנתם שנבנה בנין בלתי חוקי, והם לא שלחו פקחים. השיטה לבוא ולהגיד, שהישיבה בוועדה היא הגורם לאי-אכיפת החוק - זה לא נראה לי, כי זה לתפוש אנשים על עברה שהם לא חייבים בה. אלה אנשים שהם בהחלט חפים בענין הזה.

היו"ר י. ארידור : אם תקבל ההצעה של מר בנבנישתי - לא תהיה בעיה עם היועץ המשפטי.

ת. רווה : יש מקרים רבים, שהוועדה מקבלת החלטה, ואתה - מר בנבנישתי - מסרב לחתום, לאחר שאתה מתייעץ עם היועץ המשפטי?

מ. בנבנישתי : כן.

ת. רווה : אם הוועדה מחליטה בעת שיושב עו"ד, והוא אומר להם, שזה בלתי חוקי, ובכל זאת הם מחליטים - אינני רואה מדוע יש לפטור את העו"ד מזה?

היו"ר י. ארידור : האם יש הערות לטעיף 22.ב.?

ע. נוף : שמענו, שיכל לקרות מצב, שוועדה אישה דבר בלתי חוקי, והאזרח פועל בהתאם לאישור. אחר כך, הוועדה אומרת שהענין לא חוקי. יוצא, שהאזרח נפגע מזה. אין אתה רואה את זה?

מה שאתה מציע, מר בנבנישתי, יוצר מצב, שהופך

להלכה ולמעשה את חברי הוועדה לחשרי אשמה.

א. ורדיגר: הערתו של מ. בנבנישתי היתה ברורה וחשובה. אני מציע, שהוועדה תבקש בכוון זה איזה שהוא נוסח, אשר יכינו היועצים המשפטיים, כדי להוציא את כל חברי המוסד מהאחריות הזאת. אני תומך בהערה הזאת.

היו"ר י. ארידור: לדעתי, צריך לשנות את הסעיף הזה, או בכוון אחד, או בכוון הפוך - או שהוא צריך לחול על כל אדם היושב במוסד התכנון, ולא רק על חבר המוסד לתכנון, או שהוא צריך לחול כמו שאמר בנבנישתי: על מי שחותם על המסמך ביודעין.

אני מציע, שהיועצים המשפטיים יתנו חוות-דעתם לענין זה; אם הדעה תהיה שזה צריך לחול על מי שחותם ביודעין - צריך לנסח את זה כך. אם הדעה היא שזה חל על כל חבר, אז צריך לנסח את זה כך, שזה גם יחול על מי שהצביע נגד והצעתו לא נתקבלה, אם הצעתו היתה בניגוד לחוק. אם לא החתימה קובעת, אלא ההצבעה, אז זה צריך לחול על הצבעה גם כשהיא לא נתקבלה.

נ. אליעד: אני חושב שחשוב מאד לדעת, פחות או יותר, מה המירווח של הנושאים, שבהם ההצבעות הבלתי חוקיות, נעשות. אני מסכים עם ח"כ תמיר, שמקרה של כוונה רעה מראש, זה פלילי. אבל, יש מירווח, והחיים מוכיחים שניתנו בוודאי הרבה אישורים מתוך לחץ ותנאים. אולי נגבש את המקרים האלה, ונביא אותם כמסגרת, שאם מתוך שיקול ציבורי סביר מצביע לאשר מקרים אלה - זאת לא תהיה עברה.

היו"ר י. ארידור: לפי הערכתך, בנבנישתי, כמה אישורים ניתנים בירושלים לבניה בלתי חוקית? היתר רוצה להבדיל בין מערב ירושלים ומזרח ירושלים? האם יש מצב של בניה בלתי חוקית, ללא התרים? מה ההבדל בין מזרח למערב ירושלים?

מ. בנבנישתי: בירושלים לא ניתנים התרים בלתי חוקיים. בירושלים, הוועדה המחוזית עובדת רק על העיר ירושלים, לכן אין כמעט שחבת ואנחנו יכולים לפעול בהתאם לחוק בכל התרי הבניה. זה שונה במקומות אחרים בארץ, שבהם המצב הוא שונה והוועדה המקומית אינה מחכה להתר של הוועדה המחוזית אלא היא מוציאה את ההתר, לפני שזה מגיע לוועדה המחוזית, וזה בגלל מבנה החוק, שאישור של בניני משרדים חייב לבוא לוועדה המחוזית. זאת אחת השבות, שניתן התר בלתי חוקי של ועדה מקומית בלי אישור ועדה מחוזית. הרשות המקומית עושה חשבון, שאם היא תשב שנתים עם הנושא הזה - מוטב לתת את ההתר, בהנחה שהוועדה המחוזית תאשר את זה, כי לוועדה המחוזית אין פקחים.

בירושלים אין התרים בלתי חוקיים. לא אמרתי, שאין עברות בניה בירושלים.

לדעתי, ועדת הפנים או הרשות המחוקקת חייבת להכנס לבדיקת הנושא כלו.

היו"ר י. ארידור: האם אתה יכול להגיש לנו בכתב תזכיר עם הצעות מפורטות לתיקון חוק התכנון והבניה, גם מעבר לפעיפיים המוצעים היום? במסרד הפנים מקיימים דיונים, והיתי רוצה לסיים את זה ככל האפשר מהר.

ג. אליעד: צריך לדעת באלה נושאים מקבלים החלטות בלתי חוקיות, אם אין דרך לתקן זאת באמצעות חוק התכנון והבניה.

היו"ר י. ארידור: אני מצרף לבקשה שלי, גם את הצעתו של ח"כ נ. אליעד שהיועצים המשפטיים יתנו את חוות-דעתם על כך.

ב. יערי: "כל אדם היושב במוסד" - האם כוונתך רק לאדם שיש לו חוות-דעת משפטית אבל היא חוות-דעת מייעצת?

היו"ר י. ארידור: גם אם חוות-הדעת היא מייעצת, כגון חוות-דעת היועץ המשפטי בוועדה, אינני רואה מדוע לא יחול עליו החוק כמו על כל חבר וועדה.

לגבי סעיף 2.(ב) תתקבל הבהרה של היועצים המשפטיים של משרד הפנים.

סעיף 3

ב. יערי: סעיף זה הוא פרי יוזמתו של היועץ המשפטי לשעבר, מר שמגר. ההוראה של הבחנה של פטייה ניכרת ופטייה שאינה ניכרת, גרמה רק לויכוח-סרק. החוק היום מונה 15 סעיפים קטנים לגבי מה נקרא פטייה ניכרת. פטייה שאינה ניכרת, זה כל מה שלא כלול ב-15 הסעיפים. פתיחת חלון, זו פטייה ניכרת.

היו"ר י. ארידור: גם העברת דלת פנימית, זו פטייה לא ניכרת. אם כך, מדוע צריך להרחיב את הסעיף הזה על העברת דלת פנימית?

ב. יערי: אנחנו נותנים שיקול-דעת לשופט. הוא יקבע את הקנס בהתאם למקרה.

היו"ר י. ארידור: עד היום, לשופט היתה הדרכה, וגם לגבי פטייה לא ניכרת הוא יכול היה להטיל קנס. יוצא עכשו, שאתה אומר לשופט שמבחינת החומרה יואיל להסתכל על פטייה ניכרת ופטייה לא ניכרת, באותה מידת החומרה. אם יש 15 הגדרות לגבי פטייה ניכרת - ואתם אמרתם, שקשה להביא הוכחות לבית המשפט מה זה פטייה ניכרת ופטייה לא ניכרת - אולי כדאי להגדיר יותר או להרחיב יותר את השטיות הניכרות?

אתם יכולים לכתוב, שפטייה ניכרת, זה כל פטייה הנראית מחוץ לבנין. זה, לדוגמא. אם כל פטייה הנראית מחוץ לבנין היא פטייה ניכרת, אז אין צורך להביא הוכחות, אלא כל פקח אשר יעיד, יגיד שהוא ראה את זה מחוץ לבנין, ואז אין בעיה, וכל מה שבתוך הבנין זה לא פטייה ניכרת.

ב. יערי: ע"י שינוי פנימי, כגון הזזת דלת, אנשים יכולים לשכנ את כל הבנין, אם זה ענין של עמוד, למשל.

היו"ר י. ארידור: אם כך, אפשר לאמר: כל מה שנראה מחוץ לבנין, כולל עמוד. הכוונה שלי היא, מדוע אי אפשר לדייק בהבחנה?

מ. בנבנישתי: איכות החיים נקבעת לא רק ע"י חזות הבנין, אלא כל מה שקורה בתוך הבית. אדם קנה דירה נוטפת באותה קומה, והוא משנה את חדר המדרגות, מבפנים כדי שתהיה לו גישה לדירה הנוטפת.

י. תמיר :

בבנין שאני גר בו יש דירות בנות שלושה חדרים, ארבעה חדרים וחמישה חדרים. כל אחד מבעלי הדירות, תיכנן את התחולה של דירתו. אני ברפתי קיר באמצע - למי זה מפריע? אחרים, במקום אותו טרקלין, בנו ארבעה חדרים לילדים שלהם. למי זה מפריע?

יש פעיף 9 בפרוט של פטיה ניכרת. נביח, מישהו פתח פתח עגול בקיר חיצוני - זאת פטיה. לא מדברים על בניה הגדפית מבחינת בטחון הבנין. מדוע לא ננסח את הפעיף הזה: כל פטיה ניכרת, למעט שינויים פנימיים בתוך הבנין.

היו"ר י. ארידור :

אתם אומרים, ש-15 השטיות הקיימות אינן מאפשרות פעולה תקינה. אני אומר, שנוסיף עוד אחד ל-15 ונאמר: כל דבר הנראה מבחוץ, וכל דבר המשנה את הקונסטרוקציה. למה אני ציך להגיד, שעל הזות דלת פנימית והוספת חמש קומות יהיה אותו העונש?

נ. אליעד :

אנחנו, פמחוקקים, צריכים לדאוג שיהיו גדולות בדורים פה כוונתנו, איפה אנו רוצים להחמיר, ולתת לשופט הנחיה, ולא להשאיר את זה לשיקול דעתו.

היו"ר י. ארידור :

אם נשאיר את ההבחנה, נוכל להגדיל את הקנסות על פטיות ניכרות. ההגדרות יאפשרו עונשים כבדים. אני מציע להשאיר את ההבדלים בין ההגדרות, ועל הדברים היותר רציניים בין 15 ההגדרות אני מוכן לאפשר להגדיל את הקנס עוד יותר וכן את העונש, כדי שידעו שיש הבדל וכאשר פותחים חלון זה לא כמו עוד קומה נוספת.

ב. יערי :

אני מבין, שענין השינויים הפנימיים הוא הבעיה. אני מפנה אתכם לפעיף 2.145 (א).

היו"ר י. ארידור :

אני לא אומר, שצריך לשחרר את האדם מעונש. אם זה נוגד את ההתר - זאת עברה פלילית.

ע. נוף :

אם אדם עושה שינויים פנימיים, שאינם מוצעים בתנאי הבנין, זאת לא צריכה להיות עברה.

היו"ר י. ארידור :

לפי פעיף 145.2 (א) צריך להיות עונש גם על פטיה קטנה, אבל לא צריך להיות אותו עונש פקסימלי. אני מציע לבדוק גם את ההצעה של ח"כ ע. נוף לבטל את הצרך בהתר לגבי שינוי פנימי.

ב. יערי :

זה בכלל לא תואם את רוח החקיקה בישראל. אין דוגמה לפרוט כזה בכל חקיקה, פלילית או אחרת. קובעים עברה מסוימת, קובעים את הקנס, ויודעים שהקנס הוא הקנס המקסימלי, ומשאירים לשופט את שיקול-הדעת.

היו"ר י. ארידור :

כאשר יש פעיף על גנבה, הרי אדם שגנב לחם כיון שהיה רעב ולא אכל שלושה ימים, לא מביאים לבית המשפט. אבל, בדרך כלל, בכל עברה של גנבה יש בה מדה של חומרה. לא נראה לי, שלא צריך פרוט.

דעת הוועדה היא, שצריך לעשות את הדברים הבאים: א. לבדוק האם אין מקום לבטל את הצרך בהתר לגבי פטיה פנימית, כשאינה קשורה בעניני עמודים, אינסטלציה, קונסטרוקציה, או בכל דבר אחר שלדעת היועצים המשפטיים דורש התר מיוחד, ואם דרוש התר מיוחד - אז העונש חמור.

לדעת הוועדה, צריך שתשאר בתכונה בחומרת הענש, ומו צריך שתהיה הגדרה ברורה לגבי הפטיות.

דעת הוועדה היא, שאין לקבל את ביטול ההבחנה הטוטאלית בין פטיה לפטיה ניכרת.

אני מבקש, שתגישו הצעות עם הגדרה המבטלת את הצורך בהתרים לגבי שינויים פנימיים.

נ. אליעד: ז"א שלא תהיה יותר פטיה שאינה ניכרת, וכל פטיה תהיה רק אם היא ניכרת.

י. בארי: קדם כל, צריך לצמצם את מושג הפטיה.

נ. אליעד: גודל העונש מטמל לשופט את חומרת העברה.

היו"ר י. ארידור: אני מבקש מהיועצים המשפטיים, שיבדקו בצורה חיובית הגשת נוסח שיבדיל בין מה שנעשה מבלי לפגוע בזולת וללא כוונת רווח, ובין שיש בהם כוונת רווח או פגיעה בזולת. אז היתי מבדיל בין בניה של תוספת קומה, שזה דבר שיש בו כוונת רווח, ובין מה שהוא גרימת עשן וכו', שזה פגיעה בזולת. אז אפשר יהיה להשאיר ענשים על דברים חמורים, ולבטל ענשים על דברים שלא צריך להטיל עליהם ענש.

אם נגיע למסקנה, שהענין של פטיה בלתי ניכרת, לפי מה שנגדיר אותו, איננו מהווה עבירה - נבטל את ההגדרה "פטיה ניכרת", ותהיה "פטיה".

אני מבקש שיוכנו ניסוחים שיבטאו את הגישה של הוועדה.

הישיבה ננעלה בשעה 11.00